

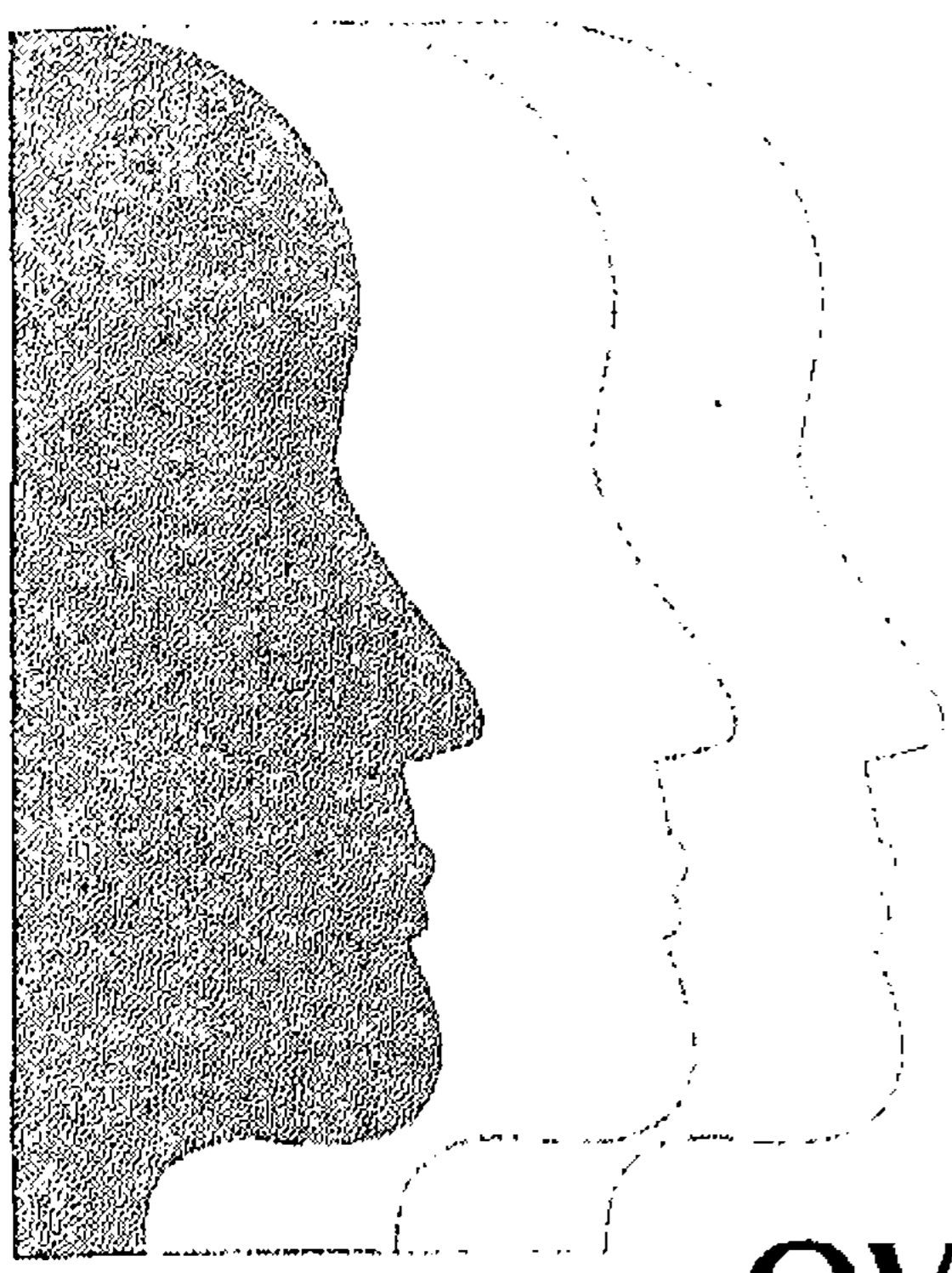
PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

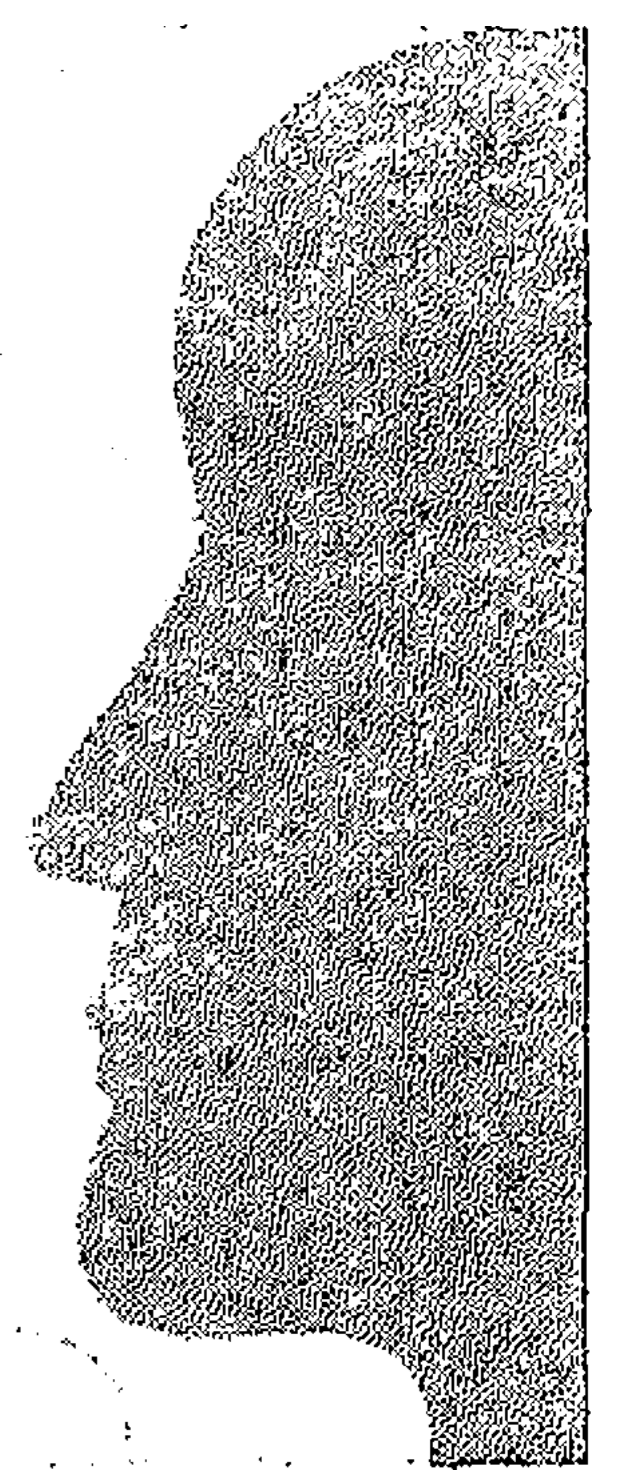
For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/25263>

Please be advised that this information was generated on 2019-05-22 and may be subject to change.

column

WINTERASSOCIATIES: OVER METAMORFOSEN EN DE R-IN-DE-MAAND

Depressie teistert deze column, maar hullie-van-de-redactie' zullen me niet kunnen verwijten dat ik ze niet gewaar-schuw heb. Tegen vrouwen in dienst. Dat doe ik namelijk standaard. Vrouwen in dienst vraagt – om het in eigentijds Nederlands te zeggen – *venture spirit*. Want hebben allerlei sociologen en psychologen al niet honderden malen beweerd dat vrouwen klimaats-, omgevings- en stemmingsgevoeliger zijn? En dus in noordelijke zones van de wereld vaker down? Onze voorouders gooiden zulke depressies ook nog op de -r-in-de-maand. Mijn oma, bijvoorbeeld, legde daartegen vroeger altijd grote rode pillen op ons ontbijtbordje. Die moest je zonder te kauwen doorslikken en dan kwam het allemaal wel goed. O wereld, die nog zo overzichtelijk was als vier borden, drie pillen en een pot pindakaas, waar zijt gij hene?

Intussen zijn er tonnen extra pillen in de roulatie gekomen. Maar ik ben nog van de generatie die ergens heeft opgepikt dat je zulk gif niet in je lijf wilt hebben. Door deze ideologische makke ben ik dus aan de heidenen overgeleverd. En zie ik ieder jaar – zonder chemische ondersteuning – met lede ogen de bomen verkleuren en de bladeren vallen. Merk ik hoe het iedere ochtend weer een tintje donkerder is op het vaste uur dat deä wekker ratelt. Alles lijkt te somberen. Er komt geen opgewekte strofe meer uit de klauwen. Mijn oor verlangt naar Bob Dylan's Time Out of Mind, de Sombeste CD van het Decennium. En als ik een schulp had zou ik er acuut in wegkruipen om tot Koninginnedag te gaan hiberneren.

Maar zo'n schuilplaats ontbreekt. En dus tettert alles jeä ongefilterd tegemoet en gaan de ogenschijnlijk kleinste details je weer opvallen. Met als gevolg een maandenlange periode van *onselectieve verontwaardiging*. Over zaken als het piepklein-gedrukte berichtje achter in de krant dat meedeelt dat eenä kwart van de wereldbevolking van minder dan een dollar per dag moet rondkomen. Of de regels verderop, in eenzelfde statistische toonzetting, die melden dat een miljard mensen niet kan lezen en schrijven. Ook blijven de gekste sommetjes in je kop malen. Zoals de plussen en minnen waarmee is uitgerekend dat de gemiddelde asielzoeker in Nederland recht heeft op 5 m² ruimte in een opvangcentrum. Door die r-in-de-maand raak je ongemeen van slag van de botheid waarmee op één pagina van een ochtendblad het bericht 'dat er nu gelukkig voor de winter een planätenasiel is opgericht waar het goed toeven is voor Uw prijspalmen' is afgedrukt op nog geen twee centimeter van de kop dat 'de Iraniërs toch echt vóór de winter moeten worden uitgezet'. En kun je de slaap niet vatten na het horen van een wichtje van nauwelijks dertien dat als grootste graad van inzicht in de wereld de Telegraaf-lead nablaat dat 'Herman Brood een OD-tje heeft gehad maar daar gelukkig weer bovenop is gekomen'. Wat maken wij toch een puik gebruik van onze vrijheden.

Het ergste slaat het winterse gebrek aan sensorische filtering toe in het werk binnen beleidscircuits. De taal die daar wordt uitgekraamd – jargon dat je oor in zonnigere maanden gewoon 'overslaat' – treft nu het trommelvlies in al zijn ongebreidelde lelijkheid. En dus is mij in september pas opgevallen dat de laatste mode *benchmarking* is. Na enig zoeken in woordenboeken weet ik dat dat kijken en vergelijken betekent, en zien waar in een bepaalde praktijk het best wordt gepresteerd. Om je daaraan te spiegelen. Volgens mij deden wij dat in de zorg al jaren. Maar omdat het nu *benchmarking* heet is het ineens iets heel anders dan die vergelijkende handelingen van vroeger. En kan een heel circuit metadeskundigen weer maanden op congres. Het is het soort metamorfose waarvan de gezondheidszorg bol staat. Er wordt wat met concepten geschoven, daarover wordt heen en weer gebabbeld, wij verplaatsen wat stoelen en lampen en doen dat iedere vijf à tien jaar opnieuw. Peter van Lieshout en Annemarie Mol schreven daar enige jaren geleden al een mooi boek over onder de titel *Ziek is het woord niet*.

Ik denk dat wij in de tijden van schaarste die ons nog steedsä worden voorgehouden toch weer eens kritischer naar dat circusä moeten kijken. Zo heb ik een maand lang berekend hoeveel congrestitijgers uitgegeven aan beleidsconferenties aangekondigd inä Medisch Contact. Bij gemiddeld 20 grote conferenties vanä ongeveer 250 deelnemers ä raison van 600 gulden per persoon per dagdeel zit je al op 3.000.000 gulden per maand. Dit geld wordt niet zelden door instellingen gefourneerd. Hierbij tel ik subsidies uit de industrie nog niet mee en evenmin het geld dat in de tijd dat mensen op congres zijn niet in de zorg wordt verdiend. Natuurlijk, ik weet ook wel dat veel van deze evenementen als bijscholing of nascholing worden geafficheerd. Maar ik ken geen enkele evaluatie-studie van de toegevoegde waarde van zulke bijeenkomsten. Er worden – is mijn ervaring – meestal geen zaken meegedeeld die je ook niet thuis achter een kopä koffie in een of ander gepubliceerd document zou kunnen lezen. Het enige dat je dan mist is het 'erbij horen'.

Al deze beleidscaleorieën worden onttrokken aan de directe zorg. Ik durf te beweren dat zij ook op termijn niet aan die directeä zorg ten goede komen. En dat is toch gek. Overal moet doelmatiger worden gewerkt, maar over de efficiënte besteding van beleidscaleorieën horen wij verdacht weinig. Hier zou een metamorfose echt op zijn plaats zijn.

Afijn, dit zijn zo een paar sombere gedachten voor onder de kerstboom. Gooi het maar op de winterdip. Gelukkig wisselen de seizoenen. Ooit, weet ik, breekt er opnieuw een lente aan, zonder -r- en met betere lichtval. Ik beloof U, dan ben ik weer volledig *adaptable*, *flexible* en *employable* en klaar voor de *best practices*.

Godelieve van Heteren